

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 września 2018 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Małgorzata Jarząbek
Protokolant:	sekr. sądowy Aneta Rapacka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 26 września 2018 r. w Warszawie

sprawy Z. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia (emerytury)

na skutek odwołania Z. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 29 grudnia 2016 r., nr (...)

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

Z. S. w dniu 10 lutego 2017 r. złożył za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. do Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie odwołanie od decyzji w/w organu rentowego z dnia 29 grudnia 2016 r., znak: (...). Odwołujący wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez uznanie, że nie osiągnął on przychodu przekraczającego kwotę graniczną 32.911,10 złotych, a co za tym idzie nie ma obowiązku zwrotu nienależnie pobranego świadczenia w kwocie 6.732,82 złotych oraz o zasądzenie od organu rentowego na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Ubezpieczony podniósł, że w decyzji nie wskazano dokładnej zasady wyliczeń, które prowadziłyby do ustalenia przyjętej przez organ rentowy kwoty osiągniętego przychodu w łącznej wysokości 41.693,28 złotych. Odwołujący uznał, że nie osiągnął wskazanego przez organ rentowy przychodu w 2015 r., co wynika z przedłożonych przez niego dokumentów. Zdaniem ubezpieczonego podjęte przez organ rentowy czynności doprowadziły do zmniejszenia należnej mu emerytury, a tym samym do znaczącego ograniczenia prawa osoby korzystającej ze świadczeń emerytalnych (k. 2-5 a. s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W.

w odpowiedzi na odwołanie z dnia 23 lutego 2017 r. wniósł o jej oddalenie na podstawie art. 477¹⁴§ 1 k.p.c. W ocenie organu rentowego odwołujący będąc emerytem i pobierając świadczenie w pełnej wysokości, w 2015 r. wykonywał pracę na podstawie umowy zlecenia w (...) Sp. z o.o. w W. i był współnikiem (...) Sp. z o.o. S. Sp. K. w W. a osiągnięty łączny przychód uzasadniał zmniejszenie emerytury o kwotę przekroczenia w wysokości 6.732,82 złotych. W ocenie

organu rentowego ubezpieczony uzyskiwał w 2015 r. kwotę 1.099,04 złotych miesięcznie z tytułu umowy zlecenia oraz 2.375,40 złotych miesięcznie z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. Organ rentowy podniósł, że na zawieszenie świadczeń lub zmniejszenie ich wysokości wpływa przychód osiągany z tytułu wykonywania działalności podlegającej obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym niezależnie od opłacanych składek na ubezpieczenia, za którą uważa się zatrudnienie, służbę lub inną pracę zarobkową albo prowadzenie pozarolniczej działalności (k. 11 a. s.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Z. S. w dniu 14 listopada 2011 r. złożył do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniosek o przyznanie prawa do emerytury. Po rozpoznaniu wniosku, organ rentowy wydał decyzję z dnia 17 stycznia 2012 r., znak: (...) zgodnie z którą przyznał odwołującemu prawo do emerytury od dnia 9 grudnia 2011 r. (k. 1 i 39-42 a. e.).

Odwołujący wykonywał czynności na rzecz (...) Sp. z o.o. w W. w ramach umowy zlecenia w okresie od dnia 10 marca 2014 r. do dnia 31 sierpnia 2016 r. (k. 47 a. e.).

Zgodnie z zeznaniem o wysokości osiągniętego dochodu za 2015 r. odwołujący uzyskał przychód w kwocie 34.327,20 złotych z tytułu pobieranej emerytury oraz przychód w kwocie 13.188,48 złotych z tytułu umowy zlecenia. Z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej ubezpieczonej poniósł stratę w kwocie 8.242,29 złotych (k. 37-43 a. s.).

Zgodnie z rachunkiem zysków i strat zawartym w sprawozdaniu finansowym za rok obrotowy 2015, za okres od dnia 9 stycznia 2015 r.

do dnia 31 grudnia 2015 r. (...) Sp. z o.o. S. Sp. K. w W. wykazała po stronie aktywów i pasywów kwotę 4.274.778,54 złotych i osiągnęła stratę netto w kwocie 177.253,49 złotych (k. 45-55 a. s.).

W oświadczeniu z dnia 28 listopada 2016 r. odwołujący wskazał, że jest jednym z udziałowców (...) Sp. z o.o. S. Sp. K. w W. oraz, że opłacał składkę zdrowotną za cały 2015 r. w kwocie 279,41 złotych miesięcznie i nie osiągnął żadnego przychodu z tego tytułu (k. 46 a. e.).

(...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. zaświadczeniem z dnia 28 listopada 2016 r. wskazała, że odwołujący w okresie od dnia 1 stycznia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. osiągnął wynagrodzenie w kwocie 13.188,48 złotych brutto (k. 47 a. e.).

W związku z powyższym Zakład Ubezpieczeń Społecznych

(...) Oddział w W. wydał decyzję z dnia 29 grudnia 2016 r., znak: (...), zgodnie z którą dokonał rozliczenia emerytury odwołującego w związku z osiągniętym przez niego przychodem w 2015 r. Organ rentowy wskazał, że łączny przychód osiągnięty przez ubezpieczonego w 2015 r. wyniósł 41.693,28 złotych i przekroczył niższą kwotę graniczną ustaloną dla tego okresu w wysokości 32.911,10 złotych łącznie o kwotę 8.782,18 złotych. Zdaniem organu rentowego osiągnięty przez ubezpieczonego przychód uzasadniał zmniejszenie łącznej kwoty otrzymywanej emerytury za 2015 r. o kwotę maksymalnego zmniejszenia w wysokości 6.732,82 złotych, w tym od dnia 1 stycznia 2015 r. do dnia 28 lutego 2015 r. o kwotę 5.57,91 złotych x 2, tj. 1.115,82 złotych oraz od dnia 1 marca 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. o kwotę 561,70 złotych x 10, tj. 5.617,00 złotych (k. 52 a. e.).

W dniu 19 grudnia 2014 r. przed notariuszem M. S. została zawarta umowa spółki komandytowej, działającej pod nazwą (...) Sp. z o.o. S. Sp. K. w W. Odwołujący zasiada w zarządzie (...) Sp. z o.o. w W. i jest jednym z udziałowców. Do tej spółki ubezpieczony wniósł wkład w kwocie 200.000 złotych. W spornym okresie spółka ta nie przynosiła żadnych dochodów (zeznania odwołującego i opinia biegłego sądowego, k. 69-70 i 100 a. s.).

Na podstawie opinii głównej i uzupełniającej biegłego sądowego z zakresu rachunkowości Sąd ustalił, że odwołujący w okresie od dnia

1 stycznia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. na podstawie umowy zlecenia uzyskał przychód w kwocie 1.099,04 złotych brutto miesięcznie, a 13.188,48 złotych brutto za cały rok. Jednocześnie w w/w okresie ubezpieczony był wspólnikiem (...) Sp. z o.o. S. Sp. K. w W. i opłacał z tego tytułu składkę zdrowotną w kwocie 279,41 złotych. Zatem w każdym miesiącu 2015 r. odwołujący uzyskał przychód z umowy zlecenia i prowadzenia działalności gospodarczej w kwocie 3.474,44 złotych a łączny przychód za cały 2015 r. wyniósł 41.693,28 złotych. Przychód osiągnięty przez ubezpieczonego w 2015 r. przekroczył kwotę graniczną o 8.782,18 złotych. W związku z przekroczeniem kwoty granicznej świadczenie emerytalne podlegało zmniejszeniu o kwotę maksymalną w wysokości 6.732,82 złotych, która kształtowała się w styczniu i lutym 2015 r. w wysokości 557,91 złotych a w okresie od marca do grudnia 2015 r. w wysokości 561,70 złotych. Zatem przychód osiągnięty przez odwołującego a ustalony przez organ rentowy na kwotę 41.693,28 złotych jest prawidłowy. Kwota nienależnie pobranego świadczenia ustalona przez organ rentowy w wysokości 6.732,82 złotych również jest trafna. Zwolnienie z opłacania składek na ubezpieczenie społeczne nie wpływa na wysokość przychodu, jaki powinien być ustalony dla odwołującego. Ubezpieczony miał ustalone prawo do emerytury, ale został wspólnikiem spółki komandytowej i powinien być potraktowany jako osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą. Za przychód osiągany przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność uważa się przychód stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w rozumieniu ustawy systemowej. Osoba prowadząca taką działalność i niepłacąca składek na ubezpieczenie społeczne, z uwagi na niepodleganie obowiązkowo tym ubezpieczeniom informuje organ rentowy o kwocie przychodu w takiej wysokości, w jakiej dla danego okresu została ustalona podstawa wymiaru tych składek. Nie należy utożsamiać podstawy wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z podstawą wymiaru składki na ubezpieczenia zdrowotne. Odwołujący jako wspólnik spółki komandytowej powinien być traktowany jako osoba prowadząca działalność gospodarczą. W przypadku emerytów prowadzących działalność gospodarczą, za przychód którego osiąganie może powodować zawieszenie lub zmniejszenie świadczenia, uważa się przychód stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w rozumieniu przepisów ustawy systemowej (k. 98-105 i 129-132 a. s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego znajdującego się w aktach sprawy, w tym aktach rentowych, zeznań odwołującego oraz dowodu z opinii głównej i uzupełniającej biegłego sądowego z zakresu rachunkowości. W ocenie Sądu dokumenty zgromadzone w niniejszej sprawie są wiarygodne i nie były kwestionowane przez strony procesu. Na ich podstawie Sąd ustalił, że odwołujący zasiada w zarządzie (...) Sp. z o.o. w W., której jest jednym z udziałowców oraz, że opłacał składkę zdrowotną za cały 2015 r. w kwocie 279,41 złotych miesięcznie. Przy tym nie było sporne również, że spółka nie osiągała w spornym okresie dochodów. Na podstawie zebranej dokumentacji Sąd ustalił również, że odwołujący w 2015 r. uzyskał przychód w kwocie 34.327,20 złotych z tytułu pobieranej emerytury i w kwocie 13.188,48 złotych z tytułu umowy zlecenia oraz, że opłacał składkę zdrowotną w kwocie 279,41 złotych miesięcznie z tytułu członkostwa w (...) Sp. z o.o. S. Sp. K. w W.. W tym też zakresie Sąd uznał zeznania odwołującego za wiarygodne. W ocenie Sądu wiarygodnym była opinia główna i uzupełniająca biegłego sądowego z zakresu rachunkowości. Biegły sądowy stwierdził, że wszystkie kwoty należne organowi rentowemu zostały wyliczone w sposób poprawny. Zarzuty odwołującego do opinii biegłego odnosiły się jedynie do sfery materialno-prawnej. Jednak na skutek wydania przez biegłego sądowego opinii uzupełniającej, strony nie czyniły już kolejnych zarzutów i nie wносиły o uzupełnienie materiału dowodowego.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie Z. S. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 29 grudnia 2016 r., znak: (...) jest niezasadne i podlega oddaleniu.

Jak stanowi dyspozycja art. 138 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia

1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

(Dz. U. z 2016 r., poz. 887 z późn. zm.) zwanej dalej „ustawą emerytalną”, osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu. Zgodnie z ust. 2 tego przepisu za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się:

- świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania;

- świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenia.

W myśl art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r.

o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 963 z późn. zm.) zwanej dalej „ustawą systemową”, za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważa się wspólnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz wspólników spółki jawnej, komandytowej lub partnerskiej.

W myśl art. 104 ust. 1 ustawy emerytalnej, prawo do emerytury lub renty ulega zawieszeniu lub świadczenia te ulegają zmniejszeniu, na zasadach określonych w ust. 3-8 oraz w art. 105, w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa w ust. 2 oraz z tytułu służby wymienionej w art. 6 ust. 1 pkt 4 i 6.

Na podstawie art. 104 ust. 1a ustawy emerytalnej, dla emerytów

i rencistów prowadzących pozarolniczą działalność za przychód, o którym mowa w ust. 1, przyjmuje się przychód stanowiący podstawę wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne w rozumieniu przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych.

Jak stanowi art. 104 ust. 2 ustawy emerytalnej, za działalność podlegającą obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa

w ust. 1, uważa się zatrudnienie, służbę lub inną pracę zarobkową albo prowadzenie pozarolniczej działalności, z uwzględnieniem ust. 3.

Na podstawie art. 104 ust. 7 i 8 ustawy emerytalnej, prawo

do emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy oraz renty rodzinnej,

do której uprawniona jest jedna osoba, ulega zawieszeniu w razie osiągnięcia przychodu w kwocie wyższej niż 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. W razie osiągnięcia przychodu

w kwocie przekraczającej 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, nie wyżej jednak niż 130% tej kwoty, świadczenie ulega zmniejszeniu o kwotę przekroczenia, nie większą jednak niż kwota maksymalnego zmniejszenia obowiązująca w dniu 31 grudnia 1998 r.

w wysokości:

1) 24% kwoty bazowej obowiązującej przy ostatniej waloryzacji w 1998 r. - dla emerytury lub renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy;

2) 18% kwoty bazowej, o której mowa w pkt 1 - dla renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy;

3) 20,4% kwoty bazowej, o której mowa w pkt 1 - dla renty rodzinnej, do której uprawniona jest jedna osoba.

Zaś w myśl art. 104 ust. 10 pkt 2 ustawy, Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" w terminie do 14 roboczego dnia listopada - kwoty graniczne przychodu dla mijającego roku kalendarzowego.

W niniejszej sprawie zastosowanie znajdują również przepisy rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lipca 1992 r. w sprawie szczegółowych zasad zawieszania lub zmniejszania emerytury

i renty (Dz. U. z 1992 r. Nr 58, poz. 290 ze zm.) zwanego dalej „rozporządzeniem”.

Zgodnie z § 7 ust. 1 rozporządzenia, organ rentowy ustala łączną kwotę dochodu osiągniętego przez emeryta lub rencistę w okresie ubiegłego roku kalendarzowego i porównuje go z sumą kwot obliczonych od kwoty bazowej dla kolejnych miesięcy tego roku kalendarzowego:

- 1) wskaźnikiem 60%, zwaną dalej "niższą kwotą graniczną dochodu",
- 2) wskaźnikiem 120%, zwaną dalej "wyższą kwotą graniczną dochodu".

Stosownie zaś do treści § 8 ust. 2 rozporządzenia, jeżeli łączna kwota dochodu osiągniętego przez emeryta lub rencistę w okresie ubiegłego roku kalendarzowego przekroczyła niższą kwotę graniczną, organ rentowy ustala:

1. że dochód osiągnięty przez emeryta lub rencistę uzasadniał:

a) zmniejszenie świadczeń wypłaconych za okres ubiegłego roku kalendarzowego, jeżeli dochód nie przekroczył wyższej kwoty granicznej dochodu,

b) zawieszenie świadczeń wypłaconych za okres ubiegłego roku kalendarzowego, jeżeli dochód przekroczył wyższą kwotę graniczną dochodu,

2. kwotę różnicy między należną a wypłaconą kwotą świadczeń, która podlega zwrotowi.

Zgodnie z Komunikatem Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 18 listopada 2015 r. w sprawie granicznych kwot przychodu dla 2015 r. stosowanych przy zawieszeniu albo zmniejszaniu emerytur i rent (M. P. z 2015 r., poz. 1116) na podstawie art. 104 ust. 10 pkt 2 ustawy

z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 748, z późn. zm.) ogłasza się, że kwoty graniczne przychodu dla 2015 r. wynoszą odpowiednio:

1) 32.911,10 złotych - co stanowi sumę kwot przychodu odpowiadających 70% przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń w wysokości:

- 2.646,80 zł - od dnia 1 stycznia 2015 r. do dnia 28 lutego 2015 r.,

- 2.759,90 zł – od dnia 1 marca 2015 r. do dnia 31 maja 2015 r.,

- 2.838,50 zł - od dnia 1 czerwca 2015 r. do dnia 31 sierpnia 2015 r.,

- 2.698,50 zł - od dnia 1 września 2015 r. do dnia 30 listopada 2015 r.,

- 2.726,80 zł - od dnia 1 grudnia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r.;

2) 61.119,90 zł - co stanowi sumę kwot przychodu odpowiadających 130% przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń w wysokości:

- 4.915,50 złotych - od dnia 1 stycznia 2015 r. do dnia 28 lutego 2015 r.,

- 5.125,50 złotych - od dnia 1 marca 2015 r. do dnia 31 maja 2015 r.,

- 5.271,40 złotych – od dnia 1 czerwca 2015 r. do dnia 31 sierpnia 2015 r.,

- 5.011,40 złotych – od dnia 1 września 2015 r. do dnia 30 listopada 2015 r.,

- 5.064,00 złotych - od dnia 1 grudnia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r.

Odwołujący zakwestionował wyliczenia dokonane przez organ rentowy wskazując złe zastosowanie przepisów prawa do ustalonego stanu faktycznego. Ubezpieczony uznał, że osiągnął łączny przychód w 2015 r. w kwocie 37.260,00 zł, co wynika z opłacanej przez niego składki na ubezpieczenie społeczne w kwocie 279,41 złotych miesięcznie. W jego ocenie powinien być on zobowiązany do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia w kwocie 4.343,60 złotych, zamiast 6.732,80 złotych.

Jednak w ocenie Sądu ubezpieczony jest w błędzie i w sposób nieprawidłowy interpretuje obowiązujące przepisy prawa. Należy uznać,

że w 2015 r. odwołujący był jednym ze wspólników (...) Sp. z o.o. S. Sp. K. Z jego oświadczenia wynikało, że jako wspólnik w/w spółki opłacał składkę zdrowotną w kwocie 279,41 złotych miesięcznie. Sąd zważył, że wspólnik zasiadający w spółce komandytowej opłaca takie same składki jak osoba prowadząca jednoosobową działalność gospodarczą, co wynika wprost z obowiązujących przepisów prawa. Biegły sądowy trafnie przytoczył, że składki te obliczane są od kwoty 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego wynoszącego w 2015 r. 2.375,40 złotych. Dalej biegły stwierdził, że składki w 2015 r. wynosiły miesięcznie 1.095,37 złotych, na które składały się składki na: ubezpieczenie społeczne emerytalne, rentowe, wypadkowe i chorobowe w wysokości 757,76 złotych lub 699,56 złotych bez dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego, ubezpieczenie zdrowotne w wysokości 279,41 złotych oraz na Fundusz Pracy w wysokości 58,20 złotych.

W tym zakresie pozostaje bez znaczenia okoliczność, że w spornym okresie ubezpieczony nie osiągnął żadnego przychodu z członkostwa w (...) Sp. z o.o. S. Sp. K. Zdaniem Sądu za przychód osiągany przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność, w tym też wspólnika spółki komandytowej uważa się taki przychód, który stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w rozumieniu ustawy systemowej. Co prawda ubezpieczony nie płacił składek na ubezpieczenia społeczne, jednakże obowiązujące przepisy prawa wskazują, że w tym przypadku płatnik składek zobowiązany jest do poinformowania organu rentowego o kwocie przychodu w takiej wysokości, w jakiej została ustalona podstawa wymiaru składek w spornym okresie. Odwołujący wskazał, że opłacał składkę zdrowotną w wysokości 279,41 złotych. Na tej podstawie biegły sądowy dokonał stosownych obliczeń ostatecznej kwoty, która podlegała zwrotowi organowi rentowemu, jako nienależnie pobrane świadczenie. Strony postępowania nie wnosiły uwag do samych obliczeń sporządzonych w opinii głównej i uzupełniającej, dlatego też Sąd uznał je za prawidłowe. Przychód osiągnięty przez ubezpieczonego w 2015 r. przekroczył kwotę graniczną o 8.782,18 złotych. W związku z przekroczeniem kwoty granicznej świadczenie emerytalne podlegało zmniejszeniu o kwotę maksymalną w wysokości 6.732,82 złotych, która w styczniu i lutym 2015r. wynosiła 557,91 złotych, a w okresie od marca do grudnia 2015 r. 561,70 złotych. W związku z powyższym Sąd doszedł do przekonania, że organ rentowy zastosował w sposób prawidłowy obowiązujący przepisy prawa, natomiast biegły sądowy w swojej opinii potwierdził zasadność wyliczeń dokonanych w zaskarżonej decyzji.

Mając powyższe na uwadze, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

Zarządzenie: odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi odwołującego.